

ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО ОБРАЗУ ЛЮДИНИ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В ЕПОХУ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СВІТУ

*Ушакова Ірина Олександрівна, Національна академія керівних кадрів
культури і мистецтв (м. Київ)*

В сучасних умовах розвитку інформаційного, високотехнологічного, глобалізованого світу постає питання формування не тільки професійного спеціаліста, але й гармонійної, духовно та культурно розвиненої особистості, здатної функціонувати та взаємодіяти з соціумом за законами краси та моралі. В цьому контексті великого значення набуває розвиток естетичної культури молоді, що у свою чергу транслюється в естетичному образі людини. Недостатня увага до виховання естетичної культури, естетичного образу людини призводить до асиметрії між здобутими знаннями та світосприйняттям, світовідношенням, вчинками молоді.

Мета доповіді полягає у розгляді значущості формування естетичного образу людини в студентській молоді в навчально-виховному процесі вишу.

Виклад основного матеріалу. Естетичний образ людини дає змогу судити про внутрішній світ особистості, про багатство її культурних уподобань, про широту художніх та естетичних інтересів. На нашу думку, естетичний образ людини – це система взаємозалежних смисложиттєвих уявлень про прекрасне в людині, її зовнішню та внутрішню красу, досконалість. В естетичному образі людини узагальнюються такі категорії, як: естетична потреба, естетичний смак, естетичні почуття, а також естетика думок та вчинків людини.

Практика показує, що у вищому навчальному закладі необхідно приділяти особливу увагу формуванню духовної сфери майбутніх спеціалістів, здатних забезпечити розвиток науки, мистецтва, економіки, техніки, виробництва й при цьому зберегти природні та людські ресурси. У цьому зв'язку організація естетичного виховання студентської молоді у виші є важливою передумовою гармонійного розвитку особистості.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років виявив, що проблему естетичного виховання молоді вивчали й вивчають різнопланово філософи, педагоги, психологи, мистецтвознавці. Так, теоретичні питання естетичного виховання студентської молоді у вищих навчальних закладах набули глибокого висвітлення в працях А. Верем'єва, В. Бутенка, О. Дем'янчука, І. Зязюна, М. Кіященка, Л. Коваль, М. Лещенко, С. Мельничука, Н. Миропольської, Г. Падалки, О. Рудницької, М. Стельмаховича, Г. Тарасенко, Г. Шевченко, Н. Шмирьової та ін. Відзначимо інтеграцію внутрішньодисциплінарного й міждисциплінарного розгляду аспектів естетичного виховання, що спонукав учених Ю. Бабанського, С. Баранова, П. Блонського, А. Верем'єва, В. Галузинського, В. Дряпіка, Є. Злобіну, Т. Зюзіну, Є. Ільїна, Д. Кабалевського, В. Кан-Калика, Г. Костюк, В. Кудіна, В. Левченко, М. Лейзерова, Ю. Максимчук, А. Мудрика, О. Олексюк, С. Шацького, В. Сластьоніна, О. Софіщенко, Г. Щукіну та ін. до вивчення психологічних і педагогічних закономірностей, принципів та напрямів його організації. Однак у наукових розвідках цих дослідників немає єдиної думки щодо сутності, місця й ролі формування у студентської молоді естетичного образу людини в цілісному педагогічному процесі сучасного вищого навчального закладу.

Молоді люди з нерозвиненою системою соціальних, культурних і духовних потреб не в змозі протистояти маніпулятивному впливу масової культури внаслідок відсутності критичного сприйняття соціальних реалій. Вочевидь, нездатність молоді до саморефлексії й підміна духовних цінностей утилітарно-споживчими інтересами, нав'язування індивіду невластивих йому уявлень і цінностей несе небезпеку нівелювання його власного образу „Я”.

Формування естетичного образу людини в студентської молоді ми розглядаємо як процес розвитку естетичної свідомості студентів, організованого освоєння студентами рис, характеристик, цінностей естетичного образу, його зв'язків із художніми цінностями, здійснення якого передбачає рефлексію молоді і над естетичним ідеалом, і антиобразом, результатом чого є досягнення високого рівня розвиненості естетичного відчуття, художньої уяви, основою яких є образ досконалої людини. Відтак на основі естетичного образу

людини в студентській молоді формується критичне ставлення до псевдоцінностей і псевдодуховності, до антиобразу, який пропагується та нав'язується в бездуховному, антихудожньому просторі, антиестетичними зразками псевдомистецтва. З іншого боку, наявний у свідомості молоді естетичний образ зумовлює прагнення до естетичного ідеалу, гармонійного розвитку, високого рівня культурно-естетичної обізнаності, ерудованості; високий рівень естетичної оцінки (витворів) мистецтва, завдяки якій формується ставлення молодих людей до героїчного, прекрасного, а також погляди на власний образ, уможлиблюється критичний аналіз культурно-суспільних феноменів з позицій естетичного ідеалу, іншими словами – здатність сприймати й оцінювати навколишню дійсність за законами естетичної досконалості.

Якщо найбільш загальним питанням естетичного виховання є формування в студентів естетичної культури, художньо-естетичного світобачення, світосприйняття крізь призму особистісних художніх смаків та естетичних ідеалів, то формування естетичного образу в студентів передбачає ціннісне ставлення до людини, сукупності історично й культурно зумовлених ціннісних настанов про красу людини, життєві принципи, поведінкові норми, що визначають спосіб існування й розвитку особистості.

Період студентства є вирішальним етапом процесу виховання духовної особистості, у якому відбувається професійне становлення та загальнокультурний розвиток особистості. Уважаємо, що формування естетичного образу людини в студентській молоді з метою духовного її збагачення повинне здійснюватися в цілісному педагогічному процесі вищого навчального закладу в умовах інтегративного середовища. Загалом, як доводить Л. Царьова, інтегративний підхід до організації естетичного виховання у виші слід запроваджувати в трьох аспектах: по-перше, змістовному (інтеграція з такими видами виховання, як моральне, екологічне, трудове, фізичне тощо у їх взаємозв'язку й взаємозумовленості); по-друге, міжпредметному (розширення можливостей сприйняття культури й міжкультурної взаємодії); по-третє, міжособистісному (взаємодія студента й педагога-предметника, студента й

куратора) [1]. Уважаємо, що всі три зазначені аспекти доцільно екстраполювати на освоєння студентами рис, характеристик естетичного образу для того, щоб процес його формування був всебічним і дієвим.

Висновки. Узагальнюючи зазначене, можна стверджувати, що в сучасному глобалізованому світі відбувається формування нового типу людини, «*homo intellectus*», тобто людини, зосередженої виключно на максимальному розвитку інтелектуальних здібностей. На противагу цьому японський дослідник Й. Масуда зауважує, що соціум сьогодні потребує «*homo humanus*», що означає людину духовну [2]. На нашу думку, естетичний образ людини є одним із показників духовності, естетичної культури студентства, характеризуючи всю систему естетичного виховання у виші.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Царева Л. М. Сущность и структура интегративного подхода к организации эстетического воспитания студентов в вузе / Л. М. Царева // Российский научный журнал – 2010. – № 15. – С. 243 – 248.
2. Masuda J. The Information Society as Post-Industrial Society / J. Masuda. – Washington, D.C. : Brookings Institution Press, 1991. – 350 p.